

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β005

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ: 90 λεπτά

ΟΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΟΜΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ
A1.I ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	1	19
A1.II ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	2	16
B1 (α,β) ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	3	4
B2. ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ	4	3
B3. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ	5	8
B4. ΡΗΜΑΤΑ	6	12
B5. ΑΝΤΙΘΕΤΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	7	6
B6. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΚΕΝΩΝ	8	8
B7. (α,β) ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΣΦΑΛΜΑ	9	2
B8. ΟΡΘΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	10	2
B9. ΤΟΝΙΣΜΟΣ	11	2
B10. (α,β) ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ	12	2
B11. ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ	13	8
B12. ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟ	14	8
		ΣΥΝΟΛΟ 100

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 35)

1. Να μεταφράσετε τα πιο κάτω κείμενα στην Ελληνική.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

- ❖ Κάθε σκιασμένη ομάδα λέξεων αξιολογείται ως μία λέξη.
- ❖ Για κάθε προσθήκη λέξης αποκόπτεται 0,25 μονάδα.
- ❖ Οι υπογραμμισμένες λέξεις δεν αξιολογούνται.

I.	MON
Caesar legiones / in <u>hibernis</u> conlocat. / <u>Ex quibus</u> quattuor / in Nerviiis hiemare / iubet.	4,5 0,5/λέξη
Legatos <u>omnes</u> / <u>frumentum</u> in castra / importare iubet.	3 0,5/λέξη
Milites his / verbis admonet: / «Hostes adventare / audio; speculatores / nostri eos / prope esse / nuntiant.	6,5 0,5/λέξη
Vim hostium cavere debetis;	1 0,25/λέξη
hostes <u>de collibus</u> / <u>advolare</u> solent / <u>et caedem</u> <u>militum</u> / perpetrare possunt».	4 0,5/λέξη
(Λατινικά Λυκείου, VII - ελαφρά διασκευή)	
ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ	19

II.	MON
Filius eius / pudicitiam Lucretiae, / <u>uxoris</u> Collatini / laedit.	3,5 0,5/λέξη
Maritus, pater / <u>et Brutus</u> / eam maestam / inveniunt.	3,5 0,5/λέξη
<u>Illis</u> femina / <u>cum lacrimis</u> iniuriam / aperit <u>et</u> cultro / <u>se ipsam</u> interficit.	4 0,5/λέξη
<u>Brutus</u> <u>ex vulnere</u> dolore / magno cultrum / extrahit <u>et</u> delictum / punire	3,5 0,5/λέξη
parat. Populum concitat <u>et</u> Tarquinio / imperium adimit.	1,5 0,25/λέξη
(Λατινικά Λυκείου, IX - ελαφρά διασκευή)	
ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ	16

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 65)

1. α) Από το πρώτο κείμενο που δόθηκε για μετάφραση, να εντοπίσετε και να γράψετε δύο (2) λέξεις της Λατινικής που παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια με την Ελληνική, δηλώνοντας και τη σχετική ελληνική λέξη. Να εξαιρεθούν τα κύρια ονόματα.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ (Ενδεικτικές λέξεις)

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΛΕΞΗ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΕΞΗ
legiones	λεγεώνες
in	έν
hibernis, hiemare	χειμώνας, ξεχειμωνιάζω κτλ
Legatos	λεγάτος
castra	κάστρο
Milites	μιλιταρισμός
Vim	βία
possunt	πόσις -ιος, δεσπότης κ.τ.λ.
κ.τ.λ.	κ.τ.λ

0,5 μον. / λατινική λέξη και 0,5 μον. / ελληνική λέξη

(Μονάδες 2)

β) Δίνονται δύο (2) τριάδες λέξεων από την Αγγλική, Γαλλική και Ιταλική. Να γράψετε το ρήμα της Λατινικής, με το οποίο συνδέεται ετυμολογικά η κάθε τριάδα, στο πρώτο πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής.

ΑΓΓΛΙΚΗ	ΓΑΛΛΙΚΗ	ΙΤΑΛΙΚΗ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ
found	fonder	fondare	fundo
have	avoir	avere	habeo

1 μον. / ορθή απάντηση

(Μονάδες 2)

2. Από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση, να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α' (επισημαίνονται με πλάγια γραφή στα κείμενα) με τις πτώσεις της στήλης Β'. Στη στήλη Β περισεύουν τρεις (3) επιλογές.

A'	B'
α. <i>hibernis</i>	1. ονομαστική πληθυντικού
β. <i>omnes</i>	2. αιτιατική ενικού
γ. <i>frumentum</i>	3. αφαιρετική πληθυντικού
δ. <i>militum</i>	4. δοτική ενικού
ε. <i>uxoris</i>	5. γενική ενικού
στ. <i>Illis</i>	6. ονομαστική ενικού
	7. δοτική πληθυντικού
	8. γενική πληθυντικού
	9. αιτιατική πληθυντικού

α.	3	β.	9	γ.	2	δ.	8	ε.	5	στ.	7
----	---	----	---	----	---	----	---	----	---	-----	---

0,5 μον. / ορθή απάντηση

(Μονάδες 3)

3. Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των πιο κάτω τύπων, οι οποίοι είναι υπογραμμισμένοι στα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση.

in hibernis	εμπρόθετος προσδιορισμός [0,5] της στάσης σε τόπο [0,5]
Hostes	υποκείμενο [0,5] του απαρεμφάτου adventare [0,5]
cavere	αντικείμενο του debetis [0,5] και τελικό απαρέμφατο [0,5]
Lucretiae	γενική κτητική [0,5] στο pudicitiam [0,5]
maestam	κατηγορούμενο [0,5] στο αντικείμενο eam [0,5]
Illis	έμμεσο αντικείμενο [0,5] στο aperit [0,5]
dolore	αφαιρετική / ως επιρρημ. προσδιορισμός [0,5] του τρόπου [0,5]
magno	επιθετικός προσδιορισμός [0,5] στο dolore [0,5]

(Μονάδες 8)

4. Να τρέψετε τους πιο κάτω ρηματικούς τύπους σύμφωνα με την οδηγία που ακολουθεί.

conlocat	στο γ' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα	<ul style="list-style-type: none"> • conlocant • conlocabunt
iubet	στο β' πρόσωπο ενικού και στο α' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής ενεστώτα	<ul style="list-style-type: none"> • iubes • iubemus
audio	στο β' πρόσωπο ενικού οριστικής παρατατικού και μέλλοντα	<ul style="list-style-type: none"> • audiebas • audies
esse	στο α' πρόσωπο ενικού και στο β' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής παρατατικού	<ul style="list-style-type: none"> • eram • eratis
laedit	στο α' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής ενεστώτα και στο γ' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής παρατατικού	<ul style="list-style-type: none"> • laedimus • laedebant
inveniunt	στο β' πρόσωπο πληθυντικού οριστικής ενεστώτα και παρατατικού	<ul style="list-style-type: none"> • invenitis • inveniebatis

1 μον. / ορθή απάντηση

(Μονάδες 12)

5. Να μεταφέρετε τις προτάσεις στον αντίθετο αριθμό.

i. Legum servi boni estis et civitatem amatis.
Legis servus bonus es et civitates amas.
ii. Venti adversi nautas et amicos suos turbabunt.
Ventus adversus nautam et amicum suum turbabit.

0,5 μον. / ορθή λέξη

(Μονάδες 6)

6. Να αντιγράψετε τις παρακάτω προτάσεις συμπληρώνοντας τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της λέξης που βρίσκεται στην παρένθεση.

Socii (Socii) Romanorum cum filiis (filii) pugnabant.
Belua marina illi feminae (illa femina) nocebat.
Romulus et Remus novam patriam condent (condo, μέλλ.).
Corpora (Corpora) delectorum (delecti) valida sunt.
Tres ex hostibus (hostes) inter se certabant.

1 μον. / ορθή λέξη

(Μονάδες 8)

7. Να εντοπίσετε και να διορθώσετε το γραμματικό / συντακτικό σφάλμα σε κάθε πρόταση που ακολουθεί. Στο τετράδιο απαντήσεων να γράψετε μόνο το σφάλμα και τη διόρθωσή του.

α. Incolae, quae puellam vident, forma eius stupent.	<ul style="list-style-type: none"> • quae [0,5] • qui [0,5]
β. In epistulis de libertatis narrat.	<ul style="list-style-type: none"> • libertatis [0,5] • libertate [0,5]

(Μονάδες 2)

8. Να σημειώσετε ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι γραμματικά και συντακτικά ορθή και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

α	Graeci in Africa navigabant.	
β	Graeci in Africam navigabant.	<ul style="list-style-type: none"> • Επισήμανση ορθής πρότασης [1] • Κίνηση σε τόπο [0,5] • in + αιτιατική [0,5]
γ	Graeci in Africae navigabant.	

(Μονάδες 2)

9. Να υποδείξετε πού πρέπει να τονιστούν οι λέξεις που ακολουθούν (από τα κείμενα που δόθηκαν για μετάφραση) και να αιτιολογήσετε τις απαντήσεις σας.

α. advent are	<ul style="list-style-type: none"> • παραλήγουσα [0,5], • επειδή αυτή είναι μακρά (είναι απαρέμφατο α' συζυγίας) [0,5]
β. imp erium	<ul style="list-style-type: none"> • προπαραλήγουσα [0,5], • επειδή η παραλήγουσα είναι βραχεία (φωνήεν προ φωνήεντος βραχύνεται) [0,5]

(Μονάδες 2)

10. Ποια σημαντική πολιτειακή αλλαγή συντελείται στη Ρώμη με αφορμή το γεγονός που αναφέρεται στο δεύτερο κείμενο που δίδεται για μετάφραση;

- **Τερματίζεται η περίοδος της βασιλείας** στη Ρώμη (εκδιώκεται ο τελευταίος βασιλιάς Ταρκύνιος ο Υπερήφανος). [1]
- **Εγκαθιδρύεται τότε η περίοδος της δημοκρατίας** (ελεύθερη πολιτεία, libera res publica). [1]

(Μονάδες 2)

11. Να μεταφράσετε το αδίδακτο κείμενο που ακολουθεί στην Ελληνική.

Antiqui Romani milites erant 1 et in castris multos 1 annos remanebant. Patriam suam 1 curabant et propter audaciam 1 eam liberam tenebant. Bella 1 ingentia poterant 1 gerere et 1 populos contundere. 1

Οι αρχαίοι Ρωμαίοι ήταν στρατιώτες και παρέμεναν πολλά χρόνια στο στρατόπεδο. Φρόντιζαν την πατρίδα τους και εξαιτίας της τόλμης (τους) κρατούσαν αυτήν ελεύθερη. Μπορούσαν να διεξάγουν φοβερούς πολέμους και να συντρίβουν λαούς.

0,25 / ορθή λέξη μέχρι και το **Bella** & 0,5 μον. από το **ingentia** ως το τέλος
(Μονάδες 8)

12. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στη Λατινική.

Ο ποιητής γράφει συχνά ότι οι έγνοιες βασανίζουν τους άντρες. Όμως ο βασιλιάς απωθεί τους κινδύνους και ετοιμάζει συμμαχίες. Όλοι χαίρονται και τιμούν τους θεούς.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η υπογραμμισμένη λέξη δεν αξιολογείται.

Poeta curas viros excruciare scriptitat. Tamen/sed rex pericula propulsat et amicitias parat. Omnes gaudent et deos honorant.

0,5 μον. / ορθή λέξη
(Μονάδες 8)

– ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ –